

**«Απόψεις Παραρτήματος Πελοποννήσου & Δυτ. Στερεάς Ελλάδας
ΓΕΩΤ.Ε.Ε. σχετικά με το πρόβλημα της λαθροϋλοτομίας»**

Το δάσος είναι ένα φυσικό αγαθό, ένας ανανεώσιμος φυσικός πόρος με πολύπλευρη σημασία και ανυπολόγιστη αξία για τη ζωή και τον άνθρωπο. Παρουσιάζει πλήθος λειτουργιών και χρήσεων αναλόγως των αναγκών και των απαιτήσεων της κοινωνίας αλλά και των φυσικών και βιολογικών χαρακτηριστικών του. Η πολλαπλή λειτουργία των δασών διακρίνεται σε οικονομική, κοινωνική, προστατευτική και μια ευρύτερη περιβαλλοντική.

Αναλυτικά το δάσος:

- παράγει ξυλεία και άλλα δασικά προϊόντα (ρητίνη, φελλό κ.α.)
- δεσμεύει ενέργεια
- προσφέρει ευκαιρίες απασχόλησης κυρίως σε ορεινούς και παραδασόβιους πληθυσμούς
- συγκρατεί το έδαφος και παράλληλα βοηθά στη δημιουργία του
- εμποδίζει τη διάβρωση του εδάφους αποτρέποντας πλημμυρικά φαινόμενα,
- αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο στον «κύκλο του νερού»
- επιτρέπει την διήθηση του νερού στο έδαφος λειτουργώντας ως φυσικό φίλτρο για την βελτίωση της ποιότητάς του και έτσι ενισχύει τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα
- εμποδίζει την εξάτμιση του εδάφους και αυξάνει την υγρασία του
- αμβλύνει τις ακραίες θερμοκρασίες
- μειώνει τους θορύβους και την ένταση του ανέμου
- απορροφά διάφορες επιβλαβείς ουσίες

- παράγει οξυγόνο
- ρυθμίζει το κλίμα σε ευρύτερη περιοχή αλλά και το μικροκλίμα
- προσφέρει την δυνατότητα αναψυχής, άθλησης και ψυχαγωγίας
- εξασφαλίζει κατάλληλες συνθήκες για τη διατήρηση της πανίδας
- ευνοεί την βιοποικιλότητα και την οικολογική ισορροπία

Γίνεται αντιληπτό δηλαδή ότι το δάσος αποτελεί την κυρίαρχη πηγή ζωής για τον άνθρωπο.

Είναι γεγονός πως τον τελευταίο κυρίως χρόνο γίνεται πολύς λόγος για περιπτώσεις παράνομης υλοτομίας μέσα στα δασικά οικοσυστήματα της πατρίδας μας με σκοπό να καλυφθεί η ανάγκη σε θέρμανση των οικογενειών παραδασόβιων και όχι μόνο πληθυσμών. Είναι η πρώτη φορά μετά από χρόνια που, έστω και με τον τρόπο αυτό, αναδεικνύεται το παραγωγικό κομμάτι του δάσους. Το γεγονός της υλοτομίας αυτό καθεαυτό δεν αποτελεί αρνητική επέμβαση στο δάσος αφού η επιστήμη προβλέπει επεμβάσεις υλοτομίας εντός των δασών με σκοπό την διατήρηση αυτών σε άριστη κατά το δυνατόν φυτοϋγειονομική κατάσταση. Αυτό το οποίο έχει πάρει διαστάσεις και μπορεί μεσοπρόθεσμα να αποτελέσει απειλή για τα Ελληνικά δάση είναι η υλοτόμηση σε ρυθμούς πάνω από αυτούς που επιτρέπει η επιστήμη. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να γίνει αναφορά στο γεγονός πως η σχέση δάσους και παραδασόβιων πληθυσμών έχει όλα τα τελευταία χρόνια επιδεινωθεί λόγω της αλλαγής πρίσματος με το οποίο η πολιτεία βλέπει το δάσος και συνακόλουθα νομοθετεί. Επί σειρά δεκαετιών μετά την λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου το δάσος, με την καθοδήγηση της πολιτείας δια των τότε δασικών υπηρεσιών αποτελούσε πηγή πλούτου και αρμονικής συνύπαρξης με τους πληθυσμούς περίξ αυτού. Ρητινοσυλλογή, κτηνοτροφία, οργανωμένη υλοτομία και απασχόληση τοπικών πληθυσμών στην δασοπυρόσβεση ήταν μερικές μόνο από τις θετικές επιδράσεις του δάσους σε μια περιοχή, επιδράσεις που είχαν σαν αποτέλεσμα τα Ελληνικά δάση να μην υποφέρουν από μεγάλης έκτασης καταστροφές. Από ένα σημείο και πέρα η φιλοσοφία της Ελληνικής πολιτείας σταδιακά άλλαξε με αποτέλεσμα όλα τα παραπάνω θετικά αποτελέσματα να αρθούν. Το δάσος έπαψε να αποτελεί πηγή πλούτου μέσα από μια διαδικασία παραγωγής αλλά και εξεύρεσης εποχιακών θέσεων εργασίας με αποτέλεσμα οι τοπικοί πληθυσμοί να αποξενωθούν αν όχι αποκοπούν από αυτό. Δόθηκε μονοδιάστατη βαρύτητα στην λειτουργία του δάσους αποκλειστικά ως βελτιωτή της ατμόσφαιρας και ως χώρου αναψυχής (ορεινός τουρισμός, ορειβασία, χιονοδρομικά) με αποτέλεσμα οι παραδασόβιοι πληθυσμοί να αντιμετωπίζουν αρνητικά τον πλούτο που είχαν αλλά δεν τους επιτρεπόταν να εκμεταλλευθούν και ταυτόχρονα να συντηρήσουν.

Στην χώρα μας το ισχύον ακόμη και σήμερα νομικό πλαίσιο για την διαχείριση των δημοσίων και μη δασών και γενικότερα των υλοτομιών στηρίζεται:

1. στο **Π.Δ. 19-11-1928** «Περί διαχειρίσεως Δασών, κανονισμού και τρόπου υλοτομίας, Δασικής φορολογίας και μισθώματος, διαθέσεως δασικών

- προϊόντων, ενοικιάσεως φόρου ρητίνης κ.λπ. ρητινοσυλλογής και ρητινοκαλλιέργειας κ.λπ.»
2. στο Π.Δ. της 24 Δεκ. 1929 / 11 Ιαν. 1930 και
 3. στο Νομοθετικό Διάταγμα 86/1969 «ΔΑΣΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ»

Σε ότι αφορά το σύστημα συγκομιδής και εμπορίας ξύλου, από το 1932 με μια σειρά νόμων (Α.Ν. 1267/1939, Α.Ν. 854/1946, Ν.Δ. 2501/1953) θεσπίζεται το σύστημα της μίσθωσης του λήμματος σε ξυλεμπόρους, οι οποίοι υλοτομούσαν και πουλούσαν τα δασικά προϊόντα στην αγορά καταβάλλοντας ένα μίσθωμα στο κράτος (δασοϊδιοκτήτη). Στα μέσα της δεκαετίας του έτους '50 εμφανίζεται το σύστημα της Κρατικής Εκμετάλλευσης των Δασών (ΚΕΔ) με αυτεπιστασία. Αυτό εφαρμόζεται αρχικά στα παραγωγικότερα δημόσια δάση της χώρας. Σύντομα όμως κατά τη δεκαετία του '60, επεκτείνεται στα περισσότερα δάση και καταλήγει να είναι στην δεκαετία του '70 μοναδική μορφή εκμετάλλευσης. Σήμερα, εκτός από το σύστημα της ΚΕΔ, ισχύει το σύστημα της συγκομιδής και εμπορίας ξύλου από Δασεργατικούς Συνεταιρισμούς σύμφωνα με το Π.Δ. 126/86, που εκδόθηκε σε εκτέλεση του άρθρου 74 του Ν. 1541/85 (ο οποίος ρυθμίζει την λειτουργία των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων). Η βασική και ουσιαστική διαφορά μεταξύ των δύο συστημάτων, δηλαδή ΚΕΔ και Π.Δ. 126/86, έγκειται στο φορέα διενέργειας της δημοπρασίας για την πώληση των δασικών προϊόντων, στην πρώτη περίπτωση φορέας είναι το κράτος (Δασική Υπηρεσία), στην δεύτερη, ο Δασικός Συνεταιρισμός. Συνεπώς υπάρχει νομικό και θεσμικό πλαίσιο σε ότι αφορά την διαχείριση και συγκομιδή του ξυλώδους κεφαλαίου.

Σήμερα η οικονομική κρίση από την μια (μειώσεις μισθών, απολύσεις εργαζομένων κ.α.) και η αύξηση της τιμής ανά λίτρο του πετρελαίου θέρμανσης αποτελούν αθροιστικά μεγάλο πρόβλημα στην εξασφάλιση θέρμανσης από τις συνήθεις πηγές. Άρα επιδίωξη θα είναι η αναζήτηση πηγών θέρμανσης όσο γίνεται πιο οικονομικών έως και ανέξοδων. Τέτοια πηγή αποτελεί το ξύλο και μάλιστα αυτό που προέρχεται από το δάσος δηλαδή ένα δημόσιο φυσικό πόρο. Αποτέλεσμα είναι η υπερβολική ζήτηση σε ξύλο όχι μόνο των ορεινών και παραδασόβιων πληθυσμών οι οποίοι κατά κύριο λόγο με αυτό ζεσταίνονταν, αλλά πλέον και σημαντικής μερίδας νοικοκυριών στα μικρά και μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας.

Οι περιπτώσεις παράνομων υλοτομιών σκοπό έχουν:

1. την κάλυψη των ατομικών αναγκών και
2. την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας η οποία γίνεται επίσημα ή και ανεπίσημα από επιτήδειους

Το τελικό αποτέλεσμα και στις δυο περιπτώσεις είναι η ανεπανόρθωτη καταστροφή του δάσους, η απώλεια εθνικού φυσικού πόρου, η διάλυση των δασικών υπηρεσιών, γεγονότα στα οποία οι Δασολόγοι ως εκφραστές της επιστημονικής γνώσης παραμένουν απλοί θεατές.

Σε σχέση με όλα όσα προαναφέρθηκαν οι προτεινόμενες εκ μέρους του Παραρτήματος προτάσεις έχουν ως ακολούθως:

1. Χρηματοδότηση των δασικών υπηρεσιών.
2. Στελέγωση με τον απαιτούμενο αριθμό Δασολόγων των κενών οργανικών θέσεων όλων των δασικών υπηρεσιών
3. Αναδιοργάνωση της δομής και της λειτουργίας των δασικών υπηρεσιών στα πρότυπα προηγμένων στο αντικείμενο χωρών οι οποίες προσομοιάζουν με το εδαφικό ανάγλυφο και την φυτοκοινωνική διάπλαση της χώρας μας στην κατεύθυνση της διαχείρισης
4. Αλλαγή της δασικής πολιτικής με στόχο την αειφορία των καρπώσεων και αξιοποίηση του πολυλειτουργικού ρόλου των δασών σε κοινωνικό οικονομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο, μέσα και από την αξιοποίηση των κοινοτικών χρηματοδοτήσεων
5. Υποχρεωτική διαχείριση όλων των δασών, πεδινών, ημιορεινών και ορεινών περιοχών της χώρας, ιδιωτικών και δημόσιων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία (Π.Δ. 19-11-1928)
6. Αξιοποίηση των άνεργων σήμερα Δασολόγων (πολλοί από τους οποίους με Μάστερ και Διδακτορικά), σε συνεργασία με το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. για την έκδοση αδειών υλοτομίας για ατομικές ανάγκες. Συγκεκριμένα προτείνεται η ενεργοποίηση του ανωτέρω επιστημονικού δυναμικού για την κατάθεση των αιτημάτων αδειών υλοτομίας ατομικών αναγκών από πολίτες, ηλεκτρονικά (προς το αρμόδιο Υπουργείο ή προς το ΓΕΩΤ.Ε.Ε.) όπου θα υφίσταται κεντρική βάση δεδομένων. Σκοπός είναι η άμεση έκδοση της εν λόγω άδειας υλοτομίας σε συστάδες, για τις οποίες θα έχει συνταχθεί πίνακας υλοτομίας από την αρμόδια δασική αρχή και θα έχει υπολογιστεί ο ξυλώδης όγκος (λήμμα), ο οποίος είναι διαθέσιμος προς απόληψη. Στην συνέχεια στην εν λόγω θέση παρουσία του Δασολόγου (και ίσως της δασικής αρχής εάν έχει διαθέσιμο το απαιτούμενο προσωπικό), σε καθορισμένη ημέρα θα μπορεί ο πολίτης να παραλάβει τον ξυλώδη όγκο που του αναλογεί και στην συνέχεια να τον μεταφέρει αφού του υπογράψει (ο Δασολόγος που κατέθεσε το αίτημα) το σχετικό δελτίο μεταφοράς την συγκεκριμένη ημερομηνία και του ενεχειρίσει το αντίγραφο. Προφανώς ο υπογράφων δασολόγος θα έχει την ευθύνη της υπογραφής του και θα υποχρεούται να ενημερώνει ηλεκτρονικά την κεντρική βάση δεδομένων ότι παρελήφθη ο ξυλώδης όγκος από τον εν λόγω πολίτη και πλέον θα έχει ολοκληρωθεί η όλη διαδικασία. Έτσι θα εκδίδεται αυθημερόν η εν λόγω άδεια, χωρίς ταλαιπωρία για τον πολίτη, χωρίς να απασχολεί την δασική υπηρεσία και κυρίως θα αποτραπεί η λαθροϋλοτομία
7. Απαιτούνται αλλαγές στην νομοθεσία για τον εξορθολογισμό της διαδικασίας έγκρισης διαχειριστικών σχεδίων και πινάκων υλοτομίας (για δημόσια αλλά και ιδιωτικά δάση). Σε όλη αυτή την διαδικασία και με δεδομένα τα

σοβαρότατα κενά σε επιστημονικό προσωπικό των Δασαρχείων προτείνεται η αξιοποίηση των νέων δασολόγων, μελών του ΓΕΩΤ.Ε.Ε., οι οποίοι θα αναλάβουν την σύνταξη των απαιτούμενων διαχειριστικών σχεδίων και πινάκων υλοτομίας ώστε τα Δασαρχεία να έχουν ως αρμοδιότητα μόνο την τελική έγκριση αυτών

8. Απαιτείται η θεσμοθέτηση αυστηρών κανόνων για την ίδρυση δασικών συνεταιρισμών, επιπλέον η στελέχωσή τους υποχρεωτικά με επιστημονικό προσωπικό (Δασολόγους) ανάλογα με την δυναμικότητά τους, ο σαφής καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους και ο εξορθολογισμός των υπερογκών κερδών τους. Επίσης προτείνεται η πιστοποίηση και εκπαίδευση των μελών τους προτού τους δοθεί η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας.